

Stadsbyggnadsförvaltningen
Undersökning

Datum
2024-01-19

Diarienummer
PBN 2021-003217

Handläggare
Klara Mörk

Undersökning om betydande miljöpåverkan för Detaljplan för Del av Marielund 3:1, norra Gunsta

Bakgrund

När en ny detaljplan tas fram, eller en befintlig detaljplan ändras, ska kommunen ta ställning till om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan eller inte. För att ta reda på det, ska i princip alla¹ förslag till detaljplaner, eller ändringar i befintliga detaljplaner, genomgå en så kallad undersökning, enligt plan- och bygglagens 5 kapitel 11 a § och 6 kapitel 1 § miljöbalken.

I det fall detaljplanen bedöms medföra betydande miljöpåverkan ska en strategisk miljöbedömning genomföras och en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) upprättas. Miljöbedömningen utgör själva processen, som löper parallellt med planarbetet, med syfte att ge inspel kring möjliga anpassningar av planen, införande av planbestämmelser eller andra åtgärder som behövs för att minimera miljöpåverkan.

Syfte

Enligt 6 kapitel 1 § miljöbalken (MB) är det övergripande syftet med en miljöbedömning att integrera miljöaspekter i planering och beslutsfattande så att en hållbar utveckling främjas.

Detta dokument syftar till att, i inledning av planprocessen, bedöma och dokumentera planens potentiella miljöpåverkan. Om undersökningen kommer fram till att planens genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan innebär det att planen ska miljöbedömas och en MKB ska upprättas. Undersökningen utgör också underlag för avgränsning av miljöaspekter i MKB:n, i det fall beslut om betydande miljöpåverkan tas.

Undersökningen används också för att avgränsa vilka typer av miljöpåverkan som behöver beskrivas och hanteras vidare, även om planens genomförande inte bedöms innebära betydande miljöpåverkan.

¹ Undantaget gäller om detaljplanen endast är till för att tillgodose totalförsvarets eller räddningstjänstens behov.

Bedömning av betydande miljöpåverkan

I miljöbedömningsförordningen § 5 anges vilka omständigheter som kommunen ska utgå från vid undersökningen av om en detaljplan kan antas medföra betydande miljöpåverkan på miljön, hälsan, hushållning med mark, vatten och andra resurser. Var gränsen för betydande miljöpåverkan går är inte närmare preciserat. Kommunen måste göra en bedömning i varje enskilt fall.

Nedan ges några exempel på förutsättningar som kan bidra till betydande miljöpåverkan:

- Risk för negativ påverkan på riksintressen (Natura 2000/Riksintresse för naturvård, kulturmiljövård eller friluftsliv med mera)
- Risk för negativ påverkan på skyddade arter
- Risk för stor negativ påverkan på grundvatten
- Förorenad mark i kombination med risk för översvämning

Viktigt att poängtera är dock att det är den totala sammanvägningen av miljöpåverkan som ligger till grund för beslut om betydande miljöpåverkan. Även om ingen stor påverkan inom någon av ovanstående punkter skulle identifieras, kan en liten påverkan inom många aspekter ge en sammantaget stor påverkan, och därför resultera i betydande miljöpåverkan och behov av MKB.

Om förslaget till detaljplan innebär att planområdet får tas i anspråk för att anlägga större och särskilt komplexa projekt, kallas de för MKB-projekt, se plan- och bygglagen 4 kapitlet 34 §. Ett MKB-projekt är ett projekt som enligt plan- och bygglagen och miljöbalken ska miljöbedömas i en detaljplaneprocess där aspekterna i miljöbedömningsförordningen § 10-13 belyses. Exempel på MKB-projekt är till exempel ett industriområde, ett köpcentrum, en parkeringsanläggning eller spårväg. För fler exempel, se Boverkets webbsida.

Undersökningens tre delar

Enligt 6 kapitlet 6 § miljöbalken innebär undersökningen att kommunen identifierar omständigheter som talar för och emot en betydande miljöpåverkan i början av planprocessen. Denna del av undersökningen görs i detta dokument.

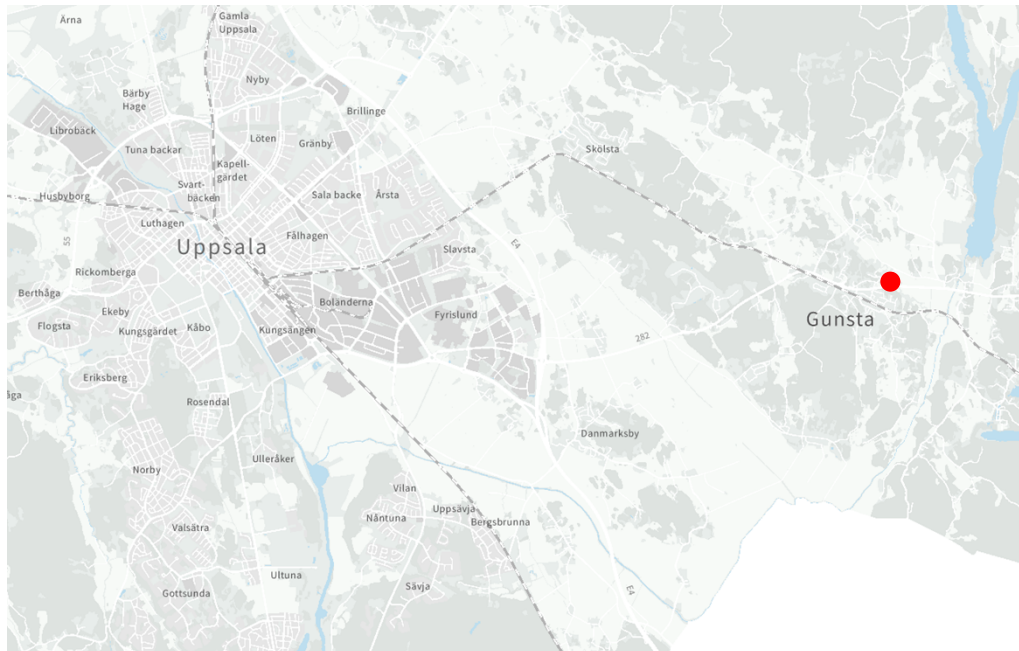
Därefter, i undersökningens andra del, samråder kommunen i frågan om betydande miljöpåverkan med de kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen eller programmet.

Enligt 6 kapitlet 7 § miljöbalken ska kommunen, när undersökningen är genomförd, i ett särskilt beslut avgöra om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Beslutet, som utgör undersökningens tredje del, ska redovisa de omständigheter som talar för eller emot betydande miljöpåverkan i miljöbalkens mening.

Beslutet ska göras tillgängligt för allmänheten. Enligt 6 kapitlet 8 § miljöbalken får beslutet om huruvida genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan inte överklagas. Däremot kan kommunen i ett senare skede göra en annan bedömning.

Planuppdraget

Detaljplan tas fram för att möjliggöra för bostäder och en ny tillfartsväg till de nya bostäderna. Bebyggelsen föreslås bestå av friliggande enbostadshus som kompletterar den befintliga bebyggelsen i området.

Figur 1. Orienteringskarta. Planområdets ungefärliga läge i Uppsala kommun.

Figur 2. Planområdets ungefärliga läge i Gunsta.

Planförslaget innebär en förändrad markanvändning då:

- Naturmark planeras omvandlas till bostadsområde

Planförslaget innebär en ökad exploateringsgrad: Ja

Är föreslagna markanvändning förenlig med gällande översiktsplan: Ja

Planförslaget ingår fördjupad översiktsplan för Funbo. Följande frågor lyftes som särskilt betydelsefulla i tidigare genomförd miljöbedömning enligt ovan:

- Kulturmiljö och landskapsbild
- Naturmiljö
- Rekreation och friluftsliv
- Teknisk försörjning
- Vatten
- Kommunikation trafik och buller

Bedömning av betydande miljöpåverkan enligt Miljöbedömningsförordningen

Nedan redovisas kommunens bedömning av betydande miljöpåverkan genom en beskrivning av planen och platsen, samt bedömning av påverkan. Utgångspunkten är bedömningskriterierna i 5 § miljöbedömningsförordningen 2017:966. Bedömningarna är preliminära och ny kunskap som tillförs planarbetet kan innebära att de behöver omvärderas.

Planen

Miljöbedömningsförordningen 5§ 1, a-d

I vilken utsträckning detaljplanen:	Kommentar
a) anger förutsättningar för verksamheter eller åtgärder när det gäller lokalisering, typ av verksamhet, storlek eller driftförhållanden eller genom att fördela resurser	Nej
b) har betydelse för de miljöeffekter som genomförandet av andra planer eller program medför	Nej
c) har betydelse för att främja en hållbar utveckling eller för integreringen av miljöaspekter i övrigt, eller	Ja, Gunsta är en prioriterad tätort enligt översiktsplanen. Det innebär att markanvändningen ska utvecklas mot en koncentration av bebyggelse, service samt bostäder i kollektivtrafiknära lägen. Det innebär även plats för basservice för tätorten och omgivande landsbygd. En prioriterad tätort är också ett stöd för befolkningstillväxt och bebyggelseutveckling i balanserad takt och omfattning.
d) har betydelse för möjligheterna att följa miljölagstiftningen	Ja, risk att miljö kvalitetsnormer för ytvatten inte följs då naturmark bebyggs, finns risk att skyddsvärda arter påverkas. Risk för påverkan på riksintresse kulturmiljövård.

Platsen

Miljöbedömningsförordningen 5§ 2, 8, 9.

2: Miljöproblem som är relevanta för planen, programmet eller ändringen

8: Det påverkade områdets betydelse och sårbarhet på grund av intensiv markanvändning, överskridna miljökvalitetsnormer, dess kulturvärden eller andra utmärkande egenskaper i naturen.

9: Påverkan på områden eller natur som har erkänd skyddsstatus nationellt, inom Europeiska unionen eller internationellt.

Fråga	Ja/Nej/Eventuellt ²	Kommentar
Berörs platsen av ställningstaganden kring mark- och vattenanvändning i ÖP 2016 angående: Dagvattenstråk Grönt stråk Viktigt grundvattenavsnitt Stort naturområde Grönområde Vattenförekomster vattendrag Vattenförekomster (sjöar, vattendrag)?	Nej	
Berörs platsen av särskilda mark- och vattenområden av riksintressen enligt miljöbalkens kap 3 och 4?	Ja	Ja, berörs av riksintresse kulturmiljövård och riksintesse totalförsvär stoppområde för höga objekt. Bebyggelsen kommer vara under 20 meter över mark så ingen påverkan på denna detaljplan vad gäller riksintesse totalförsvär. Avrinning sker till Sävjaån som är Natura 2000-område och därmed riksintesse.
Berörs platsen av näringar av nationell betydelse såsom jordbruksmark och skogsmark för produktionsskog?	Nej	Platsen innehåller ingen jordbruksmark. Platsen innehåller produktionsskog som inte är av nationell betydelse

² Välj alternativet eventuellt ifall ytterligare utredning krävs för att besvara frågan

Fråga	Ja/Nej/Eventuellt ²	Kommentar
Berörs platsen av skyddade områden enligt miljöbalkens kap 7 och 8?	Ja	Mindre del av området berörs av strandskydd och större delen av vattenskyddsområde yttre zon.
Finns högt klassade naturvärdesobjekt i naturvärdesinventering (klass 1 och 2) inom eller i närheten av planområdet?	Nej	1 objekt med naturvärdesklass 3 (påtagligt naturvärde). 2 objekt med naturvärdesklass 4 (visst naturvärde). Det objekt som har påtagligt naturvärde utgörs av tidigare trädklädd betesmark som nu är under igenväxning. Det mest utmärkande inom objektet är de cirka 250-åriga tallarna. De två objekten som har visst naturvärde utgörs av tidigare betad igenväxningsmark, där enstaka hävdgynnade arter fortfarande förekommer men där andra mer snabbväxande och kvävegynnade arter successivt tar över.
Finns skyddade arter registrerade i Artportalen inom eller i närheten av planområdet?	Ja	NVI utförd. Rödlistade - Björktrast och kråka. Fridlysta kärlväxter - blåsippa och gullviva.
Berörs platsen av Uppsala kommuns känslighetsklassade områden för grundvatten (Riskanalys av Uppsala- och Vattholmaåsarnas tillrinningsområde ur grundvattensynpunkt, 2023). Om ja, ange känslighetsklass.	Nej	Området ligger utanför känslighetskartans utbredning / dvs utanför Uppsala- och Vattholmaåsarnas tillrinningsområde (Uppsala kommun, 2023).
Finns byggnad eller anläggning som är skyddad som byggnadsminne eller finns fornlämning enligt kulturmiljölagen (1988:950) inom området?	Ja	Fornlämning enligt kulturmiljölagen finns. Gravplats/stenröse. Arkeologisk utredning är utförd. Etapp 1 som omfattar kart- och arkivstudier samt fältinventering. Området ingår även i kommunal kulturmiljö.

Fråga	Ja/Nej/Eventuellt²	Kommentar
Finns risker på platsen som behöver särskild hänsyn? Behövs särskilda utredningar, undersökningar skyddsavstånd med mera?	Nej	Området ligger inte inom känslighetszon för grundvattnet (MÅSEN). Ingen transportväg farligt gods i närheten. Ingen risk för skred enligt kartering från MSB. Järnväg inom 300 meter. Inom riksintresse för totalförsvar stoppområde för höga objekt - men husen kommer vara under 20 meter över mark så ingen påverkan på denna detaljplan. Inga kraftledningar.

Påverkan

Miljöbedömningsförordningen 5§ 3, 6.

3: de sannolika miljöeffekternas och det påverkade områdets utmärkande egenskaper

6: miljöeffekternas omfattning

Påverkan på miljön och människors hälsa vid genomförande av planen;

Miljöeffekt	Positiv eller ingen påverkan	Risk för viss negativ påverkan	Risk för stor negativ påverkan
Finns risk för påverkan på naturvärden , gröna värden / kilar, biologisk mångfald, växt- och djurliv?		Kanske, nästan hela planområdet utgörs av naturvärdesobjekt av klass 3 eller 4. Resterande del av inventeringsområdet utgörs av ung planterad björkskog med gräsdominerad vegetation. Kompensationsåtgärder kan bli aktuella. Skuddsvärda träd bedöms finnas.	
Finns risk för påverkan på rekreation och friluftsliv ?		Kanske, planområdet hyser vissa rekreativa värden.	
Finns risk för påverkan på kulturmiljövärden ?		Kanske, ligger inom riksintresse kulturmiljö. Fornlämningar som behöver utredas inom planarbetet förekommer. Arkeologisk utredning är utförd. Stensättningar/gravplatser.	
Finns risk för påverkan på landskapsbild / stadsbild ?	Nej, men hur planförslaget påverkar landskapsbilden ska beaktas och studeras.		

Miljöeffekt	Positiv eller ingen påverkan	Risk för viss negativ påverkan	Risk för stor negativ påverkan
Finns risk för påverkan på grundvatten – att miljökvalitetsnormer inte kan följas eller att riktvärden överskrids?		Kanske, påverkan på grundvatten och riktvärden behöver utredas i planarbetet.	
Finns risk för påverkan på ytvatten - att miljökvalitetsnormer inte kan följas, eller att riktvärden överskrids?		Kanske, Planområdet befinner sig i delavrinningsområde Ovan 663692-161438 och rinner till recipienten Sävjaån Funbosjön - Spångtorp (VISS, 2023). Ytliga rinnvägar leder dagvattnet till recipienten via Lillån. Sävjaån Funbosjön - Spångtorp klassas som en vattenförekomst, vilket innebär att det finns mål (MKN) som ska uppnås vid en bestämd tidpunkt.	
Finns risk för människors hälsa eller miljön kopplat till risk och säkerhetsaspekter gällande översvämning och skyfall	Nej, frågan är redan hanterad i dagvattenutredningen. Anpassning kommer att göras och studeras i det fortsatta arbetet.		
Finns risk för människors hälsa eller miljön kopplat till risk och säkerhetsaspekter gällande instabilitet, sättningar, erosion, ras och skred	Nej, se även geoteknisk utredning som har utförts.		

Miljöeffekt	Positiv eller ingen påverkan	Risk för viss negativ påverkan	Risk för stor negativ påverkan
Finns risk för människors hälsa eller miljön kopplat till risk och säkerhetsaspekter gällande förorenad mark	Nej, finns inga kända föroreningar inom planområdet.		
Finns risk för människors hälsa eller miljön kopplat till risk och säkerhetsaspekter gällande utsläpp	Nej.		
Finns risk för människors hälsa eller miljön kopplat till risk och säkerhetsaspekter gällande explosion	Nej.		
Finns risk för människors hälsa eller miljön kopplat till risk och säkerhetsaspekter gällande strålning till exempel elektromagnetiska fält från järnväg, elnätsstationer, kraftledning.	Nej.		
Finns risk för påverkan på människors hälsa till följd av buller från väg, järnväg, verksamheter, flygtrafik med mera (Miljökvalitetsnormer buller)		Kanske, bullerutredning har utförts. Det är möjligt att hantera buller med vissa åtgärder i plankartan. Detta ska studeras i planarbetet.	
Finns risk för påverkan på människors hälsa till följd av vibrationer från tung trafik, järnväg med mera.	Nej.		

Miljöeffekt	Positiv eller ingen påverkan	Risk för viss negativ påverkan	Risk för stor negativ påverkan
Finns risk för påverkan på människors hälsa till följd av försämrad luftkvalitet (Miljökvalitetsnormer luft)	Nej, välventilerat område och relativt lite trafik.		
Finns risk för påverkan på människors hälsa till följd av djurhållning på grund av risk för allergener (närhet till stall, beteshagar med mera)	Nej.		
Finns risk för påverkan på människors hälsa till följd av ljusförorening från belysningsmaster vid verksamheter eller evenemangsplatser med mera.	Nej.		
Finns risk för påverkan på människors hälsa till följd av lukt från avloppsreningsverk, pumpstation med mera.	Nej.		
Finns risk för klimatpåverkan på grund av ökade utsläpp av växthusgaser, kopplat till förändrad markanvändning?		Kanske. Den förändrade markanvändningen innebär färre träd som tar upp koldioxid. Detaljplanen har samtidigt goda förutsättningar för hållbart resande på grund av sin lokalisering och närhet till kollektivtrafik och service.	

Sammanvägning av påverkan

Miljöbedömningsförordningen 5§ 4, 5.

4: I vilken utsträckning det går att avhjälpa de sannolika miljöeffekterna

5: Miljöeffekternas gränsöverskridande egenskaper

Fråga	Ja/Nej/Eventuellt	Kommentar
Är det sannolikt att negativa miljöeffekter uppkommer på miljö, klimat, hälsa eller hushållning med mark, vatten eller andra naturresurser?	Eventuellt	Påverkan på riksintresse kulturmiljö, vattenkvalitet (miljökvalitetsnormer) och skyddade arter behöver studeras i kommande planarbete. Bedömning är att miljöeffekterna går att hantera inom ramen för planarbetet.
Är miljöeffekterna bestående, det vill säga icke reversibla?	Eventuellt	Ett genomförande av planen bedöms eventuellt innebära bestående miljöeffekter.
Kan ett genomförande av planen medföra att förebyggande åtgärder eller kompensationsåtgärder behöver vidtas?	Eventuellt	Eventuellt, kompensationsåtgärder kan krävas på platsen då jungfruelig mark tas i anspråk.
Kan ett genomförande av planen som helhet, tillsammans med förväntad utveckling i omgivningen ³ , ge upphov till kumulativa negativa effekter ⁴ på miljön, hälsan eller hushållningen med mark, vatten och andra naturresurser?	Eventuellt	Ett genomförande av planen bedöms eventuellt medföra kumulativa negativa effekter tillsammans med övrig pågående planläggning i Södra Gunsta

³ Som styrs av andra planer och program

⁴ Kumulativ negativ effekt = flera mindre effekter som kan ge stora negativa effekter utan att de var för sig behöver innebära betydande miljöpåverkan

Samlad bedömning

Stadsbyggnadsförvaltningen bedömer inte att ett genomförande av detaljplan för del av Marielund 3:1, norra Gunsta kan antas medföra risk för betydande miljöpåverkan. Bedömningen är att en strategisk miljöbedömning och miljökonsekvensbeskrivning enligt miljöbalken 6 kapitlet inte behöver genomföras. Påverkan på riksintresse kulturmiljö, miljökvalitetsnormer för grundvatten och ytvatten, skyddade arter, buller bedöms kunna hanteras inom ramen för detaljplanen.

Stadsbyggnadsförvaltningen